

RWS INFORMATIE -

Integraal Veiligheid Plan (IVP) op basis van sjabloon 2.0.4

Project: VOBO 2, West Nederland Zuid A Vaarwegen

Datum	17 januari 2020
Status	Definitief 1.0

V&G Coördinator Ontwerpfase	<i>Jeroen Joosen</i>
V&G Coördinator Uitvoeringsfase	<i>Naam</i>

Colofon

Documentinformatie

Uitgegeven door	<i>VOBO 2, West Nederland Zuid A Vaarwegen</i>
Technisch manager	<i>Joost Abbink (RWS WNZ)</i>
Telefoon Technisch manager	<i>06-31740153</i>
Opgesteld door	<i>Wouter Janssen Lok (RHDHV)</i>
Versie	<i>1.0</i>
Status	<i>Definitief</i>

Acceptatie

Uitgegeven door:	Paraaf:	Datum:
Opsteller(s)	<i>Wouter Janssen Lok</i>	<i>17-1-2020</i>
Vrijgave	<i>Joost Abbink</i>	<i>17-1-2020</i>
Technisch manager:		
Vaststelling	<i>Koen Wouters</i>	<i>17-1-2020</i>
Project Manager:		
V&G Coördinator:	<i>Jeroen Joosen</i>	<i>17-1-2020</i>

Versiebeheer

Versie concept 0.1	3-10-2019	<i>Ter controle bij V&G coördinator (Jeroen Joosen)</i>
Versie concept 0.2	9-1-2020	<i>Collegiale toets: Tido van Raalte (RHDHV)</i>
Versie concept 0.3	13-1-2020	<i>Verbeteringen uitgevoerd, doorgestuurd naar Jeroen Joosen (WNZ)</i>
Versienummer 1.0	17-1-2020	<i>Definitief</i>

Inhoud

Inleiding 7

1 Uitgangspunten en randvoorwaarden 9

- 1.1 Beleidsverklaring DG 9
- 1.2 Ambitie en doelen 10
- 1.3 Gedragsregels voor projectmedewerkers 11
- 1.4 Relevante veiligheidsdomeinen 11

2 Het project 12

- 2.1 Reikwijdte en grenzen project 12
- 2.2 Betrokken partijen 21
- 2.3 V&G coördinatoren Ontwerp en Uitvoeringsfase 22
- 2.4 Planning van de werkzaamheden 25

3 Maatregelen 26

- 3.1 Managen van integrale veiligheidsrisico's 26
- 3.2 Arbeidsveiligheid 26
- 3.3 Verkeersveiligheid 28
- 3.4 Brandveiligheid 29
- 3.5 Nautische veiligheid 29
- 3.6 Waterveiligheid 30
- 3.7 Externe veiligheid 30
- 3.8 Machine veiligheid 30
- 3.9 Elektrische veiligheid 30
- 3.10 Constructieve veiligheid 31
- 3.11 Sociale veiligheid 32
- 3.12 Integrale beveiliging 32

4 Afspraken 34

- 4.1 Gedeelde verantwoordelijkheid 34
- 4.2 Organisatie rond incidentregistratie en -afhandeling 35
- 4.3 Communicatie bij incidenten 36
- 4.4 Incidenten- en ongevalsonderzoek 36
- 4.5 Actualisatie en detaillering van het integraal veiligheidsplan 36
- 4.6 Veiligheidscultuur 37

5 Wijze van toezicht 38

- 5.1 Veiligheidsrondes 38
- 5.2 Safety walks 39
- 5.3 Veiligheidsrapportages Opdrachtgever 39
- 5.4 Onderbreken en stilleggen werk 40

6 Verantwoording van BTO keuzen 41

7 Opleiding en instructie 42

Bijlage A Definities 43

Bijlage B Ontwerp RI&E 45

Inleiding

Dit IVP is de invulling van het wettelijk vereiste V&G plan voor arbeidsveiligheid, uitgebreid met de overige specifieke veiligheidsdomeinen voor Rijkswaterstaat. Als Opdrachtgever heeft Rijkswaterstaat de verantwoordelijkheid om tijdens de ontwerpfase dit IVP:

- Op te (laten) stellen en;
- Onderdeel te laten zijn van het contractdossier en;
- Beschikbaar te stellen op de bouwlocatie alvorens de uitvoeringswerkzaamheden van start gaan (= moment dat opdrachtnemers op de bouwlocatie komen”).

Als er fysieke werkzaamheden op de bouwlocatie worden uitgevoerd, is de opdrachtnemer verantwoordelijk voor het uitvoeren van dit IVP en het actualiseren ervan zodra de uitvoeringswerkzaamheden daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij risicovolle werkzaamheden of als via een ander contract een nieuwe partij op de bouwlocatie werkzaamheden gaat verrichten. In deze gevallen zal de V&G-coördinator Uitvoeringsfase namens de opdrachtnemer, in overleg met de V&G-coördinator Ontwerpfase namens de opdrachtgever, moeten zorgen voor de noodzakelijke afstemming en coördinatie.

Acceptatie door RWS is noodzakelijk van de volgende documenten van de opdrachtnemer:

- V&G plan uitvoering (V&G plan uitvoering incl. project RI&E)
- RI&E uitvoering
- Specifieke plannen zoals bijvoorbeeld:
 - Duikplannen
 - Hijsplannen
 - Calamiteitenplan

Dit IVP is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1: een beschrijving van de RWS veiligheidsambitie alsmede de project specifieke veiligheidsdomeinen.
- Hoofdstuk 2: een beschrijving van het tot stand te brengen bouwwerk, een overzicht van de betrokken ondernemingen op de bouwlocatie, de naam van de coördinator Ontwerpfase en van de coördinator Uitvoeringsfase;
- Hoofdstuk 3: de maatregelen die volgen uit de risico-inventarisatie en -evaluatie, bedoeld in bijlage B;
- Hoofdstuk 4: de afspraken met betrekking tot de uitvoering van de maatregelen, bedoeld in hoofdstuk 3;
- Hoofdstuk 5: de wijze waarop toezicht op de maatregelen wordt uitgeoefend;
- Hoofdstuk 6: de bouwkundige, technische en organisatorische keuzen (BTO-keuzen) die in verband met de veiligheid en gezondheid van de werknemers en zelfstandigen in de uitvoeringsfase worden gemaakt alsmede de onderzoeken en rapporten die de onderbouwing van deze keuzen ondersteunen;
- Hoofdstuk 7: de wijze waarop voorlichting en instructie aan de werknemers op de bouwplaats wordt gegeven.
- Bijlage A: definities van de projectspecifieke veiligheidsdomeinen
- Bijlage B: een inventarisatie en evaluatie van de specifieke gevaren voor het betreffende bouwwerk (de objectrisico's) en specifieke gevaren die het gevolg zijn van de gelijktijdige en achtereenvolgende uitvoering van de

bouwwerkzaamheden en in voorkomend geval van de wisselwerking met doorgaande exploitatiewerkzaamheden (de samenlooprisico's);

-

Actualisatie IVP

Dit IVP is een coördinatie document dat door de opdrachtnemer wordt aangepast indien wijzigingen in de praktijk daar aanleiding toe geven. Zie hiervoor de tabel "versiebeheer" in de colofon.

1 Uitgangspunten en randvoorwaarden

1.1 Beleidsverklaring DG

Met deze beleidsverklaring beloven we dat we ons uiterste best gaan doen om onze maatschappelijke taken zo veilig mogelijk uit te voeren over de volle breedte van ons werkgebied.

Het is onze plicht en onze ambitie om ons land te beschermen tegen hoog water. De gebruikers moeten onze wegen en vaarwegen, oppervlaktewateren en objecten veilig kunnen gebruiken. Ook het werken aan de veiligheid van de omwonenden van ons werkgebied is onze zorg. Bovendien zorgen we ervoor dat iedereen die bij Rijkswaterstaat of in onze opdracht werkt, zijn of haar werk veilig kan doen.

We streven ernaar om in 2018 het proactieve veiligheidsniveau te hebben bereikt op de veiligheidscultuurladder. Dit betekent dat we binnen Rijkswaterstaat continu gericht zijn op het voorkomen van veiligheidsrisico's en incidenten en dat blijven doen.

Dat doen we door actief en effectief samen te werken aan veiligheid en goed af te stemmen. Zowel binnen Rijkswaterstaat als met onze maatschappelijke partners en met behoud van ieders verantwoordelijkheid. Rijkswaterstaat heeft daarin een voorbeeldfunctie en neemt een voortrekkersrol.

Wij werken daaraan volgens een veiligheidsmanagementsysteem dat erop is gericht de veiligheidssituatie van onze objecten en infrastructuur continu te verbeteren. Over de voortgang en de resultaten daarvan leggen we verantwoording af.

Als het gaat om de arbeidsveiligheid streven we naar 0 doden en 0 ernstig gewonden. Als anderen werken op onze terreinen, zorgen we ervoor dat ook zij voldoen aan de veiligheidseisen en -normen die we aan onze eigen medewerkers stellen.

Wij kennen de belangrijkste veiligheidsrisico's op onze netwerken. We werken continu samen aan het beter beheersen ervan en ontwikkelen het leiderschap, de kennis en het vakmanschap dat daarvoor nodig is.

Bovendien investeren we in een open cultuur die erop gericht is samen continu te verbeteren, te leren en elkaar scherp te houden. Een cultuur waarin we open het gesprek aangaan over risico's, dilemma's, fouten en onveilig gedrag.

Als het nodig is, spelen we veerkrachtig, daadkrachtig en professioneel in op gevaarlijke situaties en incidenten. We communiceren hier eerlijk, open, tijdig en correct over en werken aan goede voorlichting over de veiligheid op en rond onze netwerken.

Tenslotte analyseren we incidenten om daarvan te leren. Opdat we maatregelen kunnen nemen om die incidenten in het vervolg te voorkomen. Daarmee krijgen we een steeds scherper oog voor nieuwe ontwikkelingen die de veiligheid in ons werkgebied bedreigen.

*Michèle Blom
Directeur-generaal Rijkswaterstaat*

1.2 Ambitie en doelen

Rijkswaterstaat heeft zich gecommitteerd aan een proactieve en integrale aanpak van veiligheidszorg voor:

- Medewerkers en andere betrokkenen;
- Gebruikers van de wegen en de vaarwegen;
- Omwonenden.

Met als streven: nul doden en nul ernstig gewonden.

Deze algemene ambitie is door de opdrachtgever en het projectteam voor dit specifieke project vertaald in de volgende project specifieke doelen:

Clusterveiligheidsambitie:

Binnen Vaarwegen A WNZ, streven wij naar werken zonder ongevallen, een cultuur waarin veiligheid een basisvoorwaarde is en het veiligheidsniveau continue verbeterd wordt.

Actie en uitgangspunten

Aan deze ambitie geeft Vaarwegen A WNZ invulling door middel van de volgende actie- en uitgangspunten:

Nul doden en nul gewonden

Doelstelling: In het areaal vinden nul ongevallen met doden of gewonden plaats als gevolg van werkzaamheden, niet onder Rijkswaterstaat personeel, niet onder het personeel van ON-ers, niet onder derden.

1. Waar (redelijkerwijs) mogelijk beheersen we risico's volgens de arbeid hygiënische strategie. Een veilig ontwerp is hierbij het uitgangspunt. Daarnaast stimuleren we ON-ers om de arbeid hygiënische strategie bij uitvoering van werkzaamheden toe te passen.
2. We sturen op structurele oplossingen in veiligheid. We zorgen dat we de rechten/ eigenaarschap van de oplossingen verkrijgen waardoor de werkzaamheden ook in de toekomst veilig uitgevoerd kunnen worden.
3. De RI&E's (object & project) zijn te allen tijde actueel en voorzien van een plan van aanpak. De opvolging van het plan van aanpak is volgens planning en de status up to date. De RI&E's zullen vernieuwd worden zodra hier aanleiding voor is vanuit gewijzigde wet- en regelgeving, stand der techniek, opgedane ervaringen en/of nieuwe werkmethoden.
4. De werkinstructies veiligheid op het areaal zijn te allen tijde duidelijk en actueel.
5. Veiligheid vormt een vast onderdeel van de POF waarbij wordt aangesloten bij de veiligheidsambitie.
6. De eisen m.b.t. veiligheid die in de standaard contractteksten staan worden per af te sluiten contract (specifieke werkzaamheden) beoordeeld en indien nodig/mogelijk aangevuld.
7. Voor projecten in voorbereiding is een V&G coördinator ontwerp aangesteld. De V&G coördinator ontwerp betrekken we vanaf de eerste fase in het project.
8. We sturen bij het maken van bouwkundige, technische of organisatorische keuzen op het minimaliseren van restrisico's die een nadelig effect hebben op de veiligheid tijdens de bouw-, onderhouds-, renovatie-, demontage- en sloopfase.
9. Restrisico's nemen we op in het Integraal Veiligheidsdossier en het Integraal Veiligheidsplan (IVP) en dragen we schriftelijk over aan ON.
10. We leveren de opdrachtnemer een project specifiek RI&E, IVP en IVD aan waarin we ten minste de specifieke gevaren voor het betreffende bouwwerk verwerken. Waar nodig betrekken we bij het opstellen de ON-er. We houden zicht op het actueel houden van de genoemde documenten door ON.

11. We toetsen de veiligheids- en werkplannen van de ON-ers voordat de werkzaamheden aanvangen. Plannen worden slechts geaccepteerd indien blijkt dat alle voorziene risico's benoemd en beheerst zijn.
12. We voorkomen raakvlakken door actieve V&G coördinatie op korte (1 week) en lange termijn. Hieronder valt ook het maken van lange termijn plannen. Wekelijks wordt raakvlakkenoverleg gehouden en er is een actieve samenwerking met de ON-ers. Daarnaast stimuleren we de ON-ers onderling te overleggen om raakvlakken te voorkomen.
13. We houden risico gestuurd toezicht op basis van de uit te voeren werkzaamheden en ingediende plannen. Bij elk project houden we Safety walks tezamen met de opdrachtnemer. De resultaten van de veiligheidscontrole rondes en Safety walks worden vastgelegd in de veiligheidswaarnemingenstaat, gedeeld met de ON-er, in het (kern)IPM team en maandelijks gepresenteerd op het veiligheidsdashboard.
14. We geven follow up aan waarnemingen, audits en evaluaties en leggen de afspraken vast in verslagen. Indien nodig escaleren we met stilleggingen.
15. Wij hebben zicht op de veiligheidsinspanningen van ON op onze projecten: we bespreken bij elk overleg met de ON de veiligheid in het project.

1.3 Gedragsregels voor projectmedewerkers

Voor dit project gelden de volgende gedragsregels:

1. Ik heb een voorbeeldfunctie.
2. Ik neem veiligheid altijd mee in mijn werk.
3. Ik zorg voor een veilige werkomgeving.
4. Ik stop elke klus die niet veilig voelt.
5. Ik meld (bijna)ongevallen altijd via 0800-8002 en bespreek deze.
6. Ik zorg voor de juiste persoonlijke bescherming (PBM's).

1.4 Relevante veiligheidsdomeinen

Voor dit project zijn de volgende aangekruiste veiligheidsdomeinen relevant:

☒ Arbeidsveiligheid (altijd relevant)	☒ Elektrische veiligheid
☒ Verkeersveiligheid	☐ Tunnelveiligheid
☒ Nautische veiligheid	☒ Constructieve veiligheid
☒ Waterveiligheid	☒ Sociale veiligheid
☒ Externe veiligheid	☒ Brandveiligheid
☒ Machineveiligheid	☒ Integrale beveiliging

De aangekruiste veiligheidsdomeinen worden behandeld in dit IVP. Daarnaast zijn de risico's behorend bij de veiligheidsdomeinen terug te vinden in de RI&E, zie bijlage B.

De definities van bovengenoemde veiligheidsdomeinen kun je terugvinden in Bijlage A.

2 Het project

2.1 Reikwijdte en grenzen project

2.1.1 Omschrijving van het project

Dit Integraal Veiligheidsplan (IVP) heeft betrekking op de beweegbare bruggen en sluizen in het beheergebied van WNZ A Vaarwegen.

Doelstelling project: Het instandhouden van de functionaliteit en het vast onderhoud, hieronder vallen alle taken en services conform het onderhoudsregime. Daarnaast dient het verhelpen van storingen uitgevoerd te worden. In Paragraaf 2.1.2 wordt de scope van de objecten aan de hand van een luchtfoto weergegeven. Totaal gaat het om 10 bruggen en 4 sluiscomplexen.

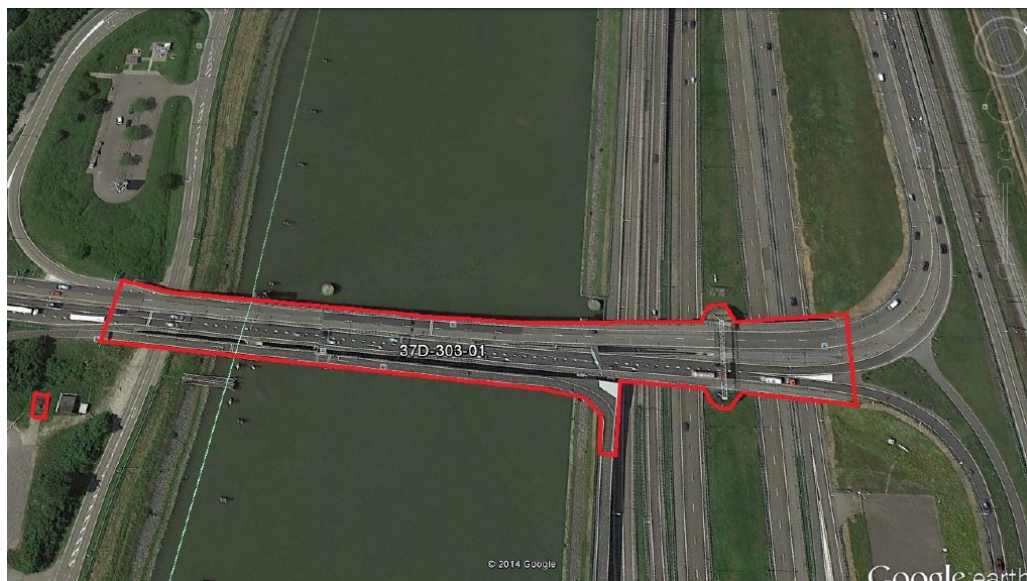
2.1.2 Locatie van het bouwwerk (grenzen)

In deze paragraaf worden de objecten die binnen het contract vallen weergegeven. Voor een uitgebreide omschrijving van de objecten wordt verwezen naar de objectpaspoorten.

1. Merwedebrug Gorinchem

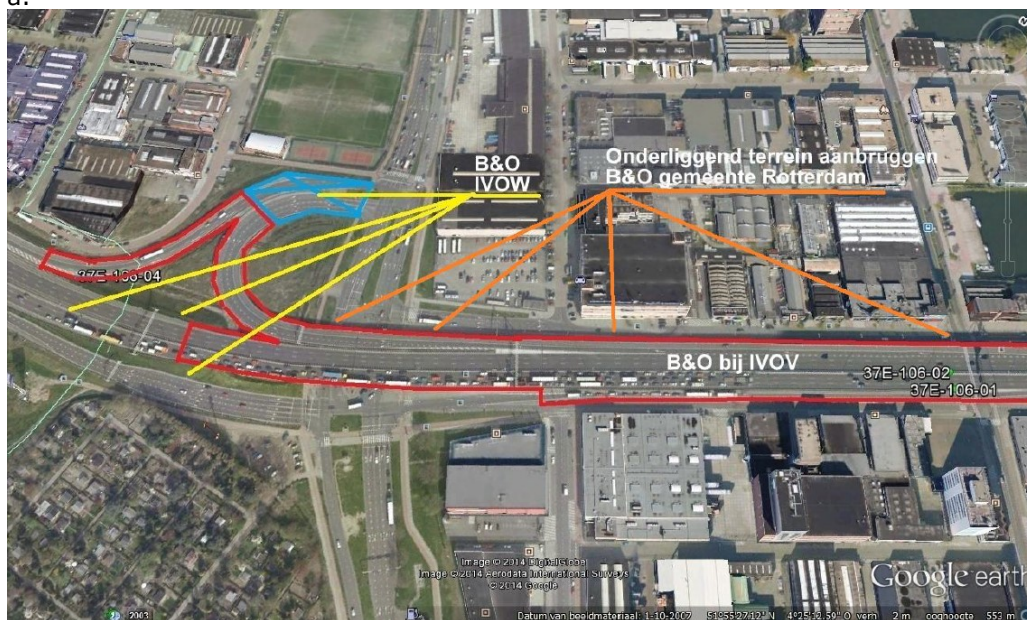

2. Harmsenbrug

3. Giessenbrug/ bruggen in de A20

a.

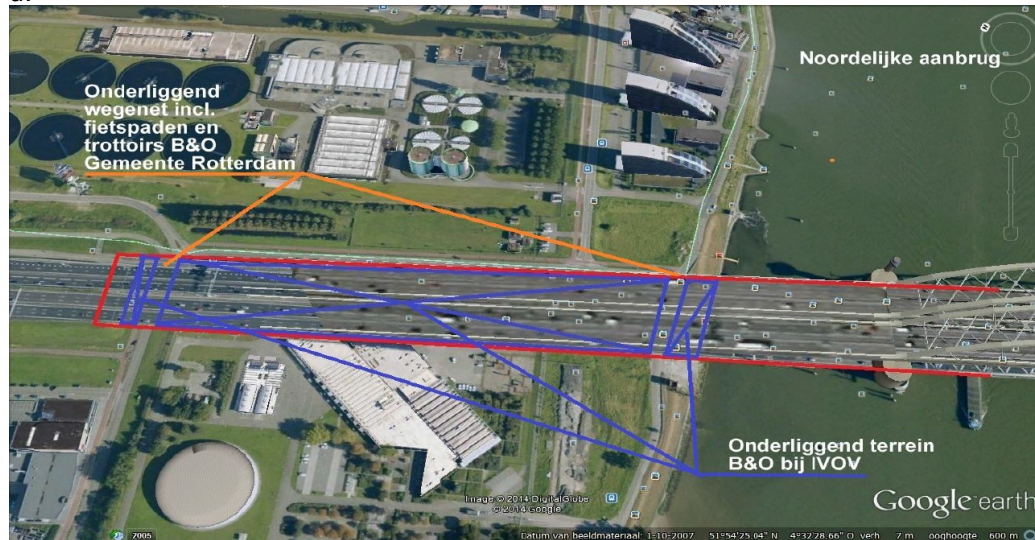

b.

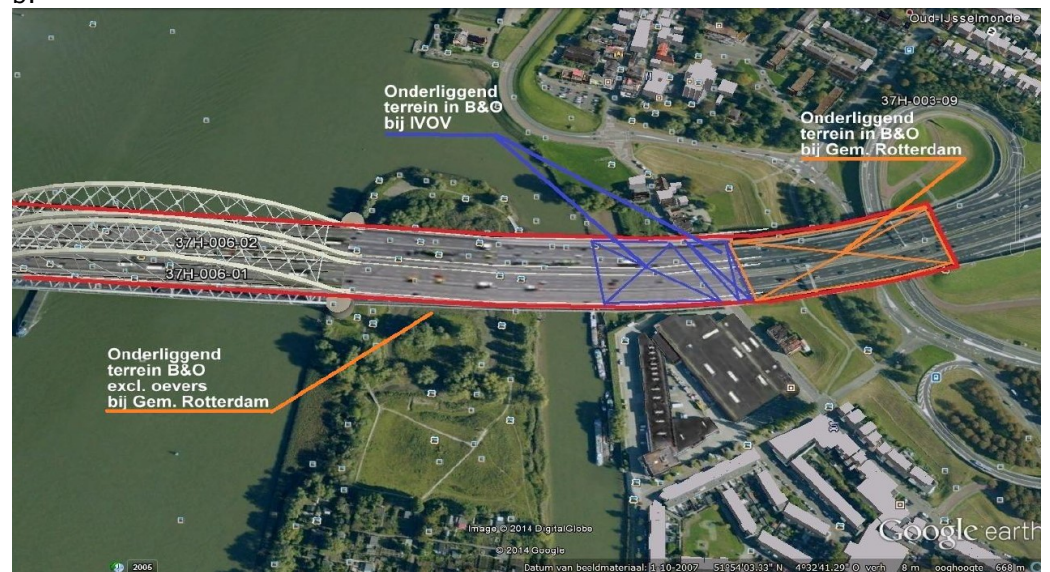

4. Van Brienoordbrug

a.

b.

5. Wantijbrug

6. Haringvlietbrug

a.

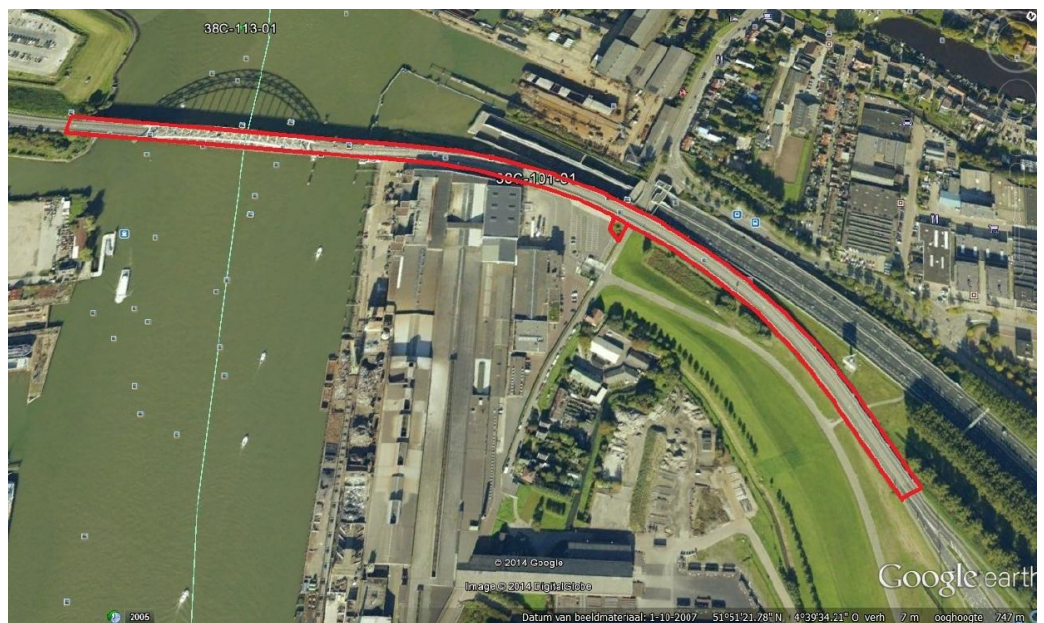
b.

7. Brug beneden Merwede (Papendrechtse brug)

8. Brug over de Noord

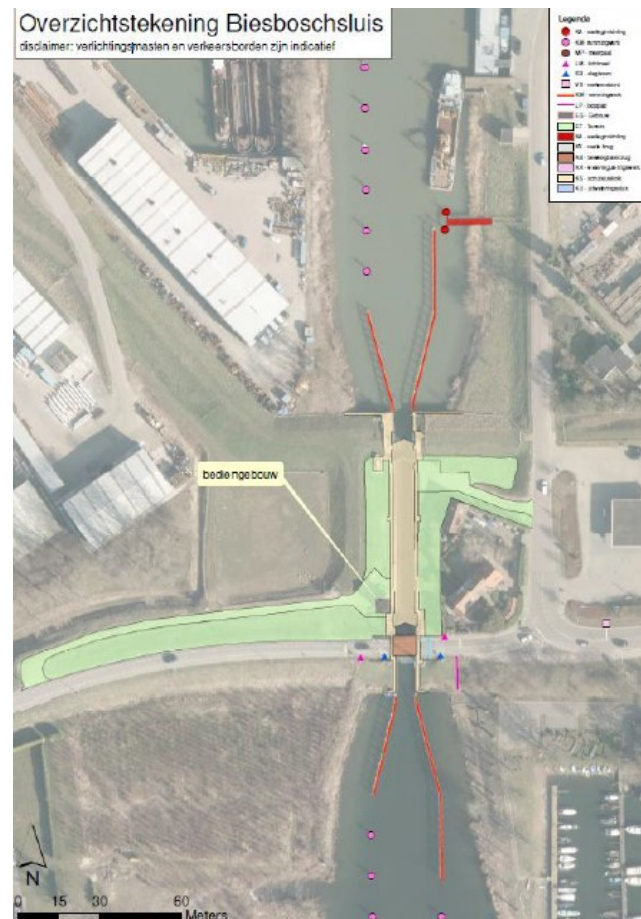
9. Spijkenisserbrug

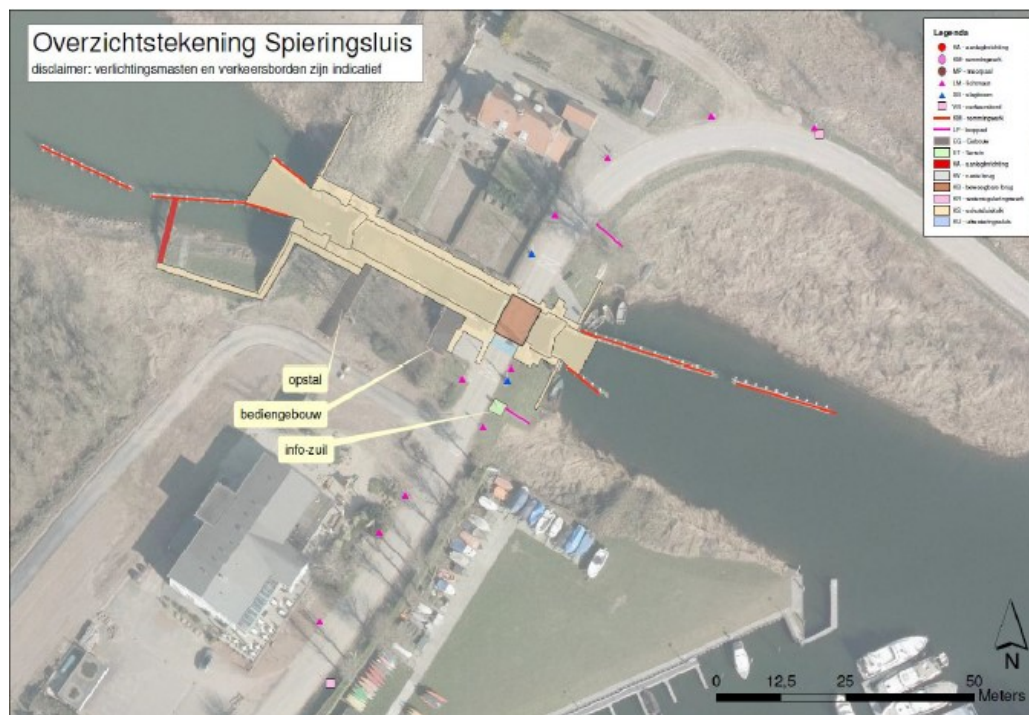
10. Brug over de oude Maas

1. Biesboschsluis

2. Spieringsluis

3. Ottersluis

Emailadres colette.oprinsen@rws.nl

2.2.2 Opdrachtnemer(s)

Organisatie	<i>Naam</i>
Naam	<i>Naam</i>
Bezoekadres	<i>Adres</i>
Postcode en Plaats	<i>Postcode, Plaats</i>
Telefoonnummer	<i>Telefoonnummer</i>
Emailadres	<i>Emailadres</i>

2.2.3 Overige partijen

2.3 V&G coördinatoren Ontwerp en Uitvoeringsfase

2.3.1 V&G-coördinator Ontwerpfase, namens de opdrachtgever

N.B. De wettelijke Ontwerpfase loopt totdat de schop de grond in gaat en eindigt dus niet na Contractgunning. In voorkomende gevallen kunnen Ontwerpfase en Uitvoeringsfase parallel lopen.

V&G Coördinator Ontwerp

Organisatie	<i>Rijkswaterstaat</i>
Naam	<i>Jeroen Joosen</i>
Bezoekadres	<i>Boompjes 200</i>
Postcode en Plaats	<i>3011XD, Rotterdam</i>
Telefoonnummer	<i>0621360936</i>
Emailadres	<i>Jeroen.joosen@rws.nl</i>

2.3.2 V&G-coördinator Uitvoeringsfase, namens de Opdrachtnemer

De opdrachtnemer heeft de wettelijke verantwoordelijkheid om een V&G-coördinator Uitvoeringsfase aan te stellen. De gegevens (o.a. naam) van de V&G-coördinator Uitvoeringsfase zal na gunning opgenomen worden in het IVP.

In de uitvoeringsfase is de opdrachtnemer er voor verantwoordelijk dat het eigen personeel, dat van onderaannemers en nevenaannemers aantoonbaar geïnstrueerd is over veiligheidsrisico's en de beheersmaatregelen op de werkplek (werkplek = bouwplaats + directe omgeving inclusief de aan- en afvoerroutes).

N.B. de wettelijke Uitvoeringsfase begint als "de schop in de grond gaat".

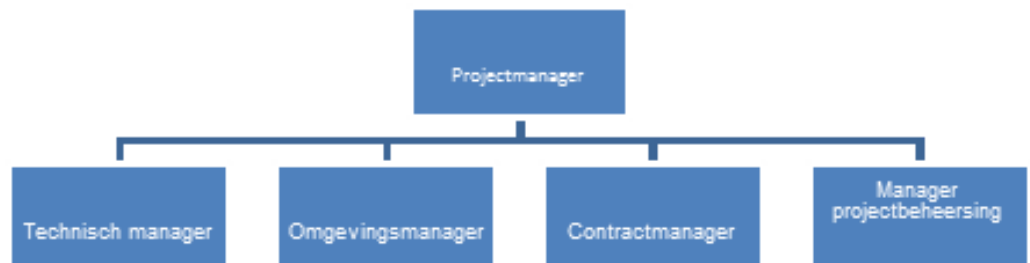
V&G Coördinator Uitvoeringsfase

Organisatie	<i>Naam</i>
Naam	<i>Naam</i>
Bezoekadres	<i>Adres</i>
Postcode en Plaats	<i>Postcode, Plaats</i>
Telefoonnummer	<i>Telefoonnummer</i>
Emailadres	<i>Emailadres</i>

2.3.3 Verdeling van overige taken en verantwoordelijkheden

Taken en verantwoordelijkheden Opdrachtgever

Vanuit de Arbowetgeving is de Opdrachtgever verantwoordelijk voor veiligheid en gezondheid vanaf de Planfase tot en met de exploitatiefase. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden m.b.t integrale veiligheid per IPM-rolhouder zijn als volgt (zie Kader Integrale Veiligheid):

Projectmanager (PM)

- Is eindverantwoordelijk voor veiligheid binnen de projectscope.

Technisch Manager (TM)

- Is operationeel verantwoordelijk voor borging van integrale veiligheid.
- Ziet toe op uitvoering conform eisen, wetten en regelgeving, op alle veiligheidsdomeinen.
- Is aanspreekpunt bij incidenten, stemt af met projectmanager;
- Draagt de gedragsregels veiligheid RWS binnen het projectteam uit.
- Aanjagen richting RWS-projectteam;
- Integratie bewaken van veiligheid in de projectsturing (project plan, project risico database, KES, contract, toets-strategie);
- Veiligheidscultuur in het projectteam bevorderen door adviezen, workshops en presentaties;
- Gevraagd en ongevraagd melden van aandachtspunten en faciliteert dat die aandachtspunten in overleg met de betreffende domeinadviseurs worden opgelost;
- Vigerende Kaders en Richtlijnen aanbieden;
- Integraal Veiligheidsplan opstellen en actueel houden;
- Uitvoering van maatregelen en afspraken uit het Integrale Veiligheid Plan bewaken;
- Overleggen met objectbeheerder over verkrijgen van
- IVD's van bestaande objecten binnen de projectscope;
- Opstellen en actualiseren van de Ontwerp RI&E;
- incidentregistratie en -analyse bewaken en hierover adviseren;
- Relevante veiligheidsrisico's toetsen en zo nodig opschalen en escaleren.

Manager Projectbeheersing (MPB)

- Coördineert interne kwaliteitsborging (IKB);
- Beoordeelt het veiligheidsmanagement binnen zijn project op werking, prestaties en resultaten, vanuit het perspectief van Managementinformatie, en dus ten dienste van de verantwoordelijkheid van de rolhouders dienaangaande;

Omgevingsmanager (OM)

- Inventariseert klanteisen betreffende veiligheid;
- Overlegt met de veiligheidsregio;
- Minimaliseert veiligheidsrisico's voor de omgeving (verkeer, omwonenden).

- Communiceert en stemt af met omgeving;
- Validatie van sociale veiligheid in ontwerp bij stakeholders.

Contractmanager (CM)

- Vertaalt veiligheidseisen in contracteisen en UVO's;
- Ziet toe op handhaving van de contracteisen, dus ook voor veiligheid;
- Heeft wettelijke plicht van toezicht op uitvoering van het V&G-beleid door opdrachtnemer;
- Ziet toe op het melden en afhandelen van incidenten;
- Bespreekt veiligheid periodiek met opdrachtnemer (knelpunten, opgetreden incidenten, auditresultaten).

V&G-coördinator Ontwerpfase

De V&G Coördinator Ontwerpfase coördineert:

- Bewerkstelligt dat artikel 2.26 Arbo besluit wordt uitgevoerd;
- Stelt het IVP op of laat dit opstellen;
- Stelt het IVD samen voor degene die beslist over de uitvoering van latere werkzaamheden aan het bouwwerk in de gebruiks- of slooffase;
- Is aanspreekpunt voor V&G-coördinator Ontwerp en V&G-coördinator uitvoering bij ON;
- De V&G-coördinator Ontwerp werkt, zo nodig, over regio- en organisatiegrenzen heen.

Adviseur Integrale Veiligheid en projectleider IV producten

- Levert producten integrale veiligheid conform uitvraag te noemen:
- Opstellen IVD, RIE en IVP t.b.v. planuitwerkingsfase.
- Update IVD, RIE en IVP t.b.v. realisatiefase.
- Ophalen, vastleggen en verifiëren van IV gerelateerde klanteisen. Dit onderdeel wordt opgepakt door de projectleider.
- Verificatie van afgeleide systeem en contracteisen aan de oorspronkelijke aan IV gerelateerde klanteis. Dit onderdeel wordt opgepakt door de projectleider.
- Producttoets Integraal veiligheidsdossier ON SCB
- Producttoets op bouwplaats SCB
- Toets afleverdossiers en opleverdossier op IV aspecten
- Toets op veiligheidsrapportages ON
- Melding en voorbereiding afhandeling incidenten IV Bulkverwerking van meldingen in MIR
- Voorlichting aan projectteam OG
- Informeren nieuwe medewerkers OG
- Vraag gestuurd advies
- Adviseren bij, en monitoren en borgen van, verbeteracties uit Veiligheidscultuurmeting
- Veiligheidsrondes (PU en realisatiefase)
- Safety walks (PU en realisatie fase)
- Input T-rapportage
- Concept invullen veiligheidsmonitor Projecten (VMP)
- Trendanalyse incidenten
- Voortgangsmemo IV

Projectteamleden

De projectteamleden hebben verschillende rollen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en dienen op de hoogte te zijn van de inhoud van dit Integraal

Veiligheidsplan. In ieder geval dienen de projectteamleden zich te houden aan de veiligheidsregels van Rijkswaterstaat die genoemd zijn in dit IVP en de veiligheidsregels van Opdrachtnemer.

2.4 Planning van de werkzaamheden

Beoogde datum aanvang werkzaamheden op *1-1-2021*
bouwlocatie/in areaal

Beoogde datum einde werkzaamheden *31-12-2025*

Beoogde uitvoeringsduur *5 jaar*

Beoogde meerjarige onderhoudsperiode *5 jaar, (optie verlengen met 1 jaar + 1 jaar)*

3 Maatregelen

In dit hoofdstuk worden de maatregelen beschreven waarmee de geïdentificeerde risico's (bijlage B) worden gemitigeerd (gereduceerd). Hoewel het hele IVP een dynamisch document is, en geactualiseerd wordt zodra de werkzaamheden daartoe aanleiding geven, geldt dit zeker voor dit hoofdstuk.

3.1 Managen van integrale veiligheidsrisico's

Rijkswaterstaat maakt onderscheid in Integrale Veiligheidsdomeinen:

- Arbeidsveiligheid
- Verkeersveiligheid
- Nautische veiligheid (scheepvaartveiligheid)
- Veiligheid tegen overstromen (waterveiligheid)
- Externe veiligheid
- Machineveiligheid
- Elektrische veiligheid
- Tunnelveiligheid
- Constructieve veiligheid
- Sociale Veiligheid
- Brandveiligheid
- Integrale Beveiliging

In het algemeen gaat het er om dat integrale veiligheidsrisico's beheersbaar worden gehouden gedurende het project en dat risico's voor beheer, onderhoud en sloop ook beheersbaar gemaakt worden.

Bij de afweging per veiligheidsdomein wordt onderbouwd waarom een bepaald domein voor de omschreven werkzaamheden al dan niet van toepassing is. Hieronder worden per veiligheidsdomein enkele aandachtspunten gegeven, waar de ON bij de uitvoering van de werkzaamheden rekening mee moet houden (niet uitputtend).

Per domein zijn de bekend zijnde specifieke top risico's benoemd. De opdrachtnemer dient haar eigen keuzes betreft de beheersmaatregelen te nemen, dit is namelijk afhankelijk van de door hem gekozen uitvoeringsmethode.

3.2 Arbeidsveiligheid

Arbeidsveiligheid heeft betrekking op: Het beperken van risico's voor veiligheid, gezondheid van mensen als gevolg van werkzaamheden.

Om de Arbeidsveiligheid te borgen heeft RWS e.e.a. in het contract op de volgend manier vertaald naar tenminste de volgende eisen:

- Opdrachtnemer dient een V&G plan op te stellen;
- Risico-inventarisatie en evaluatie uitwerken;
- Actueel houden van aangeleverde veiligheidsdocumentatie (IVD);
- Aanstellen V&G coördinator uitvoeringsfase;

Rijkswaterstaat besteedt de uitvoering van de Ontwerpfase uit aan Opdrachtnemer. Deze Ontwerpfase is onderdeel van het Werk. Daarmee is Opdrachtnemer in de zin van het Arbobesluit (artikel 2.26) een ontwerpende partij. Zodra Opdrachtnemer bekend is dient deze invulling te geven aan de verplichtingen zoals in het Arbo

besluit hoofdstuk 2 afdeling 5 "Bouwproces" beschreven. Dit IVP maakt onderdeel uit van het contract en geeft hiermee dan ook invulling aan hoofdstuk 2, afdeling 5, de artikel 2.32, lid 2.

Verder zijn, conform het Arbobesluit, afdeling 5 "Bouwproces", de artikelen 2.23 tot en met 2.35 van belang.

Veiligheidsproducten OG:

- Integraal veiligheidsplan/ Veiligheids- en gezondheidsplan (V&G-plan)
- Risico-Inventarisatie & Evaluatie Bijlage B.

Na aanbesteding dient de RI&E actueel te worden gehouden door ON.

- V&G-dossier

Het V&G-dossier is de verzameling van alle documenten, die betrekking hebben op V&G-management.

- Overdracht V&G aan ON (verplicht)

De overdracht van het V&G-plan (in het IVP), de RI&E('s) en het V&G-dossier (in het IVD), aan de ON gebeurt formeel met een overdrachtsmoment direct na contracteren.

Top risico's i.r.t arbeidsveiligheid:

- ***Werken op hoogte;***
- ***Werken op en binnen een functionerende netwerk;***
- ***Werken op een verouderd object dat voldeed aan oude normen m.b.t. afmetingen voor toegang;***
- ***Werken op / nabij/ boven water;***
- ***Werken met schadelijke stoffen afkomstig van coating.***

*** Realisatiefase (niet uitputtend):**

- gevaren vanuit raakvlakken, o.a.:
 - werken boven, onder, naast elkaar
 - versperren doorgaande wegen/vluchtwegen
 - slip/struikelgevaar
 - ruimtegebrek
- blootstelling aan gevaarlijke stoffen, o.a.:
 - tijdens verspanen/schuren van geconserveerde delen (o.a. zink)
- fysieke gevaren, o.a.:
 - Elektrische schok tijdens het wisselen van de accu's
- fysische gevaren, o.a.:
 - gehoor, bij gebruik gereedschappen/slijpwerkzaamheden
 - koude, bij werkzaamheden in de kou/regen
 - warmte, bij werkzaamheden in hitte
- valgevaar, o.a.:
 - alle werkzaamheden waar geen collectieve afscherming geplaatst is
 - werken op de bovenbalk
- verdrinking, o.a.:
 - na een val in het water vanaf de bovenbalk
- oogbeschadiging, o.a.:
 - tijdens las- en/of slijpwerkzaamheden
 - tijdens werken met chemicaliën

3.2.1 *Hulpverlening*

Hulpverlening is geen apart veiligheidsdomein (maakt deel uit van verschillende domeinen) maar vanwege het belang opgenomen in dit hoofdstuk onder arbeidsveiligheid. Onder hulpverlening wordt verstaan het bieden van hulp aan slachtoffers als gevolg van een tijdens een incident, waarbij (naast de medische zorg aan het slachtoffer) ook gelet moet worden op de veiligheid van het slachtoffer en de hulpverleners waarmee de veiligheid en gezondheid van personen is gemoeid. Hierbij spelen aspecten als de plaats van het incident (omgeving), de bereikbaarheid van de plaats van het incident, de beschikbaarheid van hulpverleningsmiddelen en de organisatie van hulpverlening een rol. Belangrijk is het afstemmen met hulpverleningsdiensten o.a. in relatie tot bereikbaarheid van het object, de weg en de vaarweg, bouwcommunicatie, incident- en calamiteitenmanagement.

Afhankelijk van de werkzaamheden die uitgevoerd worden, moeten er maatregelen genomen worden om een goede bereikbaarheid van en voor de hulpdiensten te garanderen.

Voor dit project geldt specifieke aandacht (verhoogd risico) voor:

*** Realisatiefase (niet uitputtend):**

- Redding na val, o.a.:
 - Indien gewerkt wordt met valbeveiliging
- Beschikbaarheid vluchtwegen, o.a.:
 - tijdens werkzaamheden in de verkeerskoker
- Bereikbaarheid hulpdiensten, o.a.:
 - onbekendheid bereikbaarheid locatie
 - toegang tot het object
- Onvoldoende opvolging calamiteiten, o.a.:
 - ontbreken coördinatie
 - onvoldoende reddingsmiddelen
- Onvoldoende afstemming/bekendheid huisartsen(post), o.a.:
 - ontbreken coördinatie
- Brand, reddings-, EHBO middelen onvoldoende beschikbaar, o.a.:
 - onvoldoende middelen passend bij de werkzaamheden
- Onvoldoende communicatiemogelijkheden tijdens een incident
 - Onvoldoende werkende communicatiemiddelen (storing GSM) in de verkeerskoker

3.3 **Verkeersveiligheid**

De werkzaamheden vinden plaats op het bestaande wegennet. De beschikbaarheid van dit netwerk is essentieel voor de bereikbaarheid van de omgeving, o.a. de Maasvlakte. Dit impliceert dat er werkzaamheden plaats zullen vinden waarbij een zorgvuldige afweging gemaakt moet worden tussen beschikbaarheid en doorstroming en dat deze keuzes altijd een veiligheidscomponent zullen hebben. Het vastleggen van deze keuzes is essentieel om het proces van het maken van de juiste keuze te kunnen toetsen en te beoordelen of veiligheid voldoende prioriteit heeft gehad bij de gemaakte keuzes. Om de werkzaamheden uit te voeren en dit op een veilige manier en met beperkte hinder te kunnen doen, dient gebruik gemaakt te worden van afzettingen conform de vigerende wet- en regelgeving. Opdrachtnemer dient afhankelijk van de in het contract beschreven eisen een verkeersmanagement plan en/ of een verkeersmaatregelenplan op te stellen.

Verkeersveiligheidsnormen

RWS stelt als Opdrachtgever van de markt (Opdrachtnemer) eisen aan alle elementen die het prestatieniveau van verkeersveiligheid op het netwerk beïnvloeden. Deze eisen zijn gerelateerd aan normen voor:

- Verkeersveiligheid (bv. Europese richtlijnen);
- Infrastructuur (bv. NOA);
- Verkeersmaatregelen conform CROW 96a/96b;
- Verkeersmanagement (bv. Gebiedsgericht Benutten).

Opdrachtnemer dient bij het ontwerpen opstellen van verkeersmaatregelen plannen deze eisen te implementeren.

Top risico Verkeersveiligheid:

- **Werken op/ nabij functionerend netwerk/rijksweg/vaarweg;**
- **Werken nabij langzaam verkeersroute;**
- **Werken op / nabij calamiteitenroute.**

3.4 Brandveiligheid

Binnen de wetgeving is brandveiligheid grotendeels afgedekt en valt, voor dit project, onder arbeidsveiligheid en machineveiligheid. Omdat geen nieuwe objecten worden aangelegd, zijn hierdoor dan ook geen specifieke eisen opgenomen. Binnen het contract van Aannemer worden brandveiligheidsaspecten meegenomen. Een voorbeeld hiervan zijn keuringen van blusmiddelen en testen noodverlichting op de objecten. Voor dit project geldt specifieke aandacht (verhoogd risico)voor: N.v.t. voor dit contract m.b.t. ontwerp, wel i.r.t. tot mogelijk overslag van energie en mogelijke ontstekingsbron door vonken i.r.t. passeren kegelschepen.

3.5 Nautische veiligheid

Om veilig en met beperkte hinder voor de scheepvaart te werken, dient gebruikgemaakt te worden van scheepvaartverkeersmaatregelen . Maatregelen van ON dienen gebaseerd te zijn op Wet- en regelgeving

- Richtlijn vaarwegen, RVW 2011;
- Binnenvaartpolitiereglement (BPR);
- Protocol aanvragen stremming en beheerder, RWS, versie 10.0;
- Werkwijze Minder Hinder Vaarwegen, RWS deel A.

Nautische Veiligheid is de effectieve bescherming tegen schade die door scheepvaartverkeer kan worden veroorzaakt.

Schade kan op verschillende manieren worden veroorzaakt. Zo kan een schip tegen een ander schip of tegen een brug aan varen. Ook indirecte schade als door het veroorzaken van gevaarlijke waterbewegingen valt hier onder.

Voor dit project geldt specifieke aandacht (verhoogd risico)voor:

Top risico nautische veiligheid:

- **Aanvaring van doorgaand scheepvaartverkeer met elkaar;**
- **Aanvaring van werkschepen met doorgaand scheepvaartverkeer;**
- **Aanvaring van onderhanden zijnde objecten;**
- **Kruisend scheepvaartverkeer a.g.v. tijdelijk verwijderen van wachtplaats mogelijkheden;**
- **Sterke golfslag/deining a.g.v. (te snel) langsvarende schepen.**

3.6 Waterveiligheid

Onder waterveiligheid wordt binnen de context van dit project verstaan Waterveiligheid gaat over het functioneren van het watersysteem om mensen, eigendommen en milieu tegen (hoog)water te beschermen.

Voor dit project geldt specifieke aandacht (verhoogd risico)voor:

Top risico waterveiligheid:

- **Onvoldoende maatregelen tijdens werken stormseizoen;**
- **Geen rekening gehouden met extreme waterstanden of weersinvloeden voorafgaand aan werkzaamheden;**

3.7 Externe veiligheid

Voor de voorzien werkzaamheden is er mogelijk sprake van een toename van het groepsrisico als gevolg van afwijkende transportactiviteiten / intensiteiten op bepaalde routes. ON dient hiermee rekening te houden in zijn verkeersplan zowel voor de vaarweg als voor de rijksweg

Transport gevaarlijke stoffen

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het transport van gevaarlijke stoffen over de (vaar)weg.

Top risico externe veiligheid:

- **Transport gevaarlijke stoffen op niet geschikte route;**
- **Omleidingsroutes niet duidelijk;**
- **Omleidingsroute niet geschikt voor type voertuig waardoor alternatieve routes worden gezocht.**

3.8 Machine veiligheid

Machineveiligheid kent een stelsel van wet- en regelgeving die vanuit de productrichtlijnen (onder andere de Arbeidsmiddelenrichtlijn) deels of geheel van toepassing zijn op de machines met beweegbare delen en als doel hebben om het veilige gebruik van machines te waarborgen.

Omdat de objecten op afstand bediend worden / kunnen worden, dient er een goede afstemming te zijn met de bedienaars en over het mogelijk vergrendelen, buiten gebruikstellen, van de bediening van de val.

Let op:

- De aanvullende beveiligingsmaatregelen tijdens bediening en beheer & onderhoud van beweegbare installaties.
- Procedures gericht op veilig gebruik van beweegbare installaties.

In relatie met de Arbowetgeving is in het Arbobesluit opgenomen dat (beroepsmatige) medewerkers alleen gebruik mogen maken van machines die voldoen aan de Europese Richtlijn Arbeidsmiddelen (2009/104/EG). Door deze regelgeving worden machines tot arbeidsmiddelen verklaard en ontstaat er een koppeling tussen de Machinerichtlijn en de Arbeidsmiddelenrichtlijn. De risico's die ontstaan voor de arbeidsomstandigheden doordat machines niet aan de machinerichtlijn voldoen vallen onder het thema Arbeidsveiligheid. Met aanvullende instructies of procedures zal moeten geborgd dat er veilig gewerkt kan worden.

3.9 Elektrische veiligheid

Onder elektrische veiligheid wordt verstaan, het veilig werken met elektrische (laag/hoog)spanning. Hiervoor is onder andere de richtlijn elektrische veiligheid voorschriften opgenomen waaraan je moet voldoen bij werkzaamheden met elektriciteit. Hierbij is een onderverdeling gemaakt in: elektriciteit. In de richtlijn elektrische bedrijfsvoering staat beschreven hoe conform wettelijke verplichtingen

en normen de verantwoordelijkheden worden ingekaderd en verdeeld. Daarnaast dient het BEI gevolgd te worden, een pakket aan artikelen die betrekking hebben op de Bedrijfsvoering Elektrische Installaties (BEI). In de BEI staat onder andere dat de NEN 3410 – voor laagspanning - gevolgd moet worden. Daarnaast geldt voor de Spijkenisserbrug ook de NEN 3840 voor hoogspanning.

Installatieverantwoordelijke Rijkswaterstaat (een Landelijke of Regionale Eenheid NEN 3140)

De HID West Nederland Zuid (WNZ) Sieben Poel, is verantwoordelijk voor de arbeidsomstandigheden (ARBO). Vanuit deze verantwoordelijkheid heeft de HID de taak om een adequate Bedrijfsvoering Elektrotechnische Installaties (BEI) in te richten als invulling van de wettelijke verplichting uit het ARBO-besluit. De HID is verantwoordelijk voor het aanwijzen van de functionele Installatieverantwoordelijke(n). Zodra er werk wordt uitbesteed, zal dit op basis van een contract geschieden.

Uitgangspunten:

1. Functionele-Installatie Beheerder (F-IB) wordt door de opdrachtgever ingevuld Bart Keunen.
2. Technische-Installatie Verantwoordelijke (T-IV) bij onderhoudscontracten ligt bij de aangewezen functionaris Marc Roosenschoon.
3. De coördinerend onderhoudsaannemer is verantwoordelijk voor het veilig stellen en onderhouden van de installatie(s).

Er kan onderscheidt gemaakt worden tussen directe en indirecte gevaren of risico's. De mens loopt bij het gebruik van elektriciteit bepaalde risico's:

Realisatiefase (niet uitputtend)

Directe risico's van elektriciteit:

- stroom door het menselijk lichaam (schok)
- verbranding door vlambogen bij kortsluiting
- statische elektriciteit
- elektromagnetische straling

Indirecte risico's van elektriciteit:

- brand en explosie;
- schadelijke stoffen;
- Vallen en stoten door schrikreacties en spiercontracties.

3.10

Constructieve veiligheid

Onder constructieve veiligheid wordt verstaan de veiligheid van personen met betrekking tot het bezwijken van of het ontstaan van schade aan een constructie. De constructieve veiligheid kan afnemen door: gewijzigd gebruik (de gebruiksintensiteit is toegenomen), schades, einde levensduur en specifieke risico's, zoals metaalmoeheid, betonrot, scheurvorming bij betonconstructies en houtrot bij houtconstructies. Ook gewijzigde normen kunnen tot risico's leiden, omdat deze uitgaan van een nieuw en verbeterd inzicht. Om afname van de constructieve veiligheid tijdig te signaleren, zijn inspecties noodzakelijk. Het correct afstellen van installaties of installatiedelen kan overbelasting voorkomen. Voor dit project geldt specifieke aandacht (verhoogd risico)voor:

Top risico's constructieve veiligheid (niet uitputtend):

- **Trappen, bordessen, looppaden voldoen niet aan de wettelijke eisen (valgevaar)**
- **Sterkte hijspunten is gedegradeerd / vergaan**
- **Tijdelijke (stijger)constructies bezwijken.**

Onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd waarbij de kwaliteit van het werk de constructieve veiligheid dient te borgen. ON voert geen ontwerpactiviteiten uit i.r.t. de constructieve veiligheid.

3.11 Sociale veiligheid

Onder sociale veiligheid wordt verstaan een veilige en als veilig ervaren situatie en omgeving (publieke ruimte), waarin men zich vrij voelt van dreiging, agressie of geweld van anderen.

Sociale veiligheid heeft specifiek betrekking op:

- Inrichting gebied rondom de bouwplaats (bijv. afgeschermd of open of bebost)
- Aard verkeersbeeld (bijv. mengen fiets- en autoverkeer)
- Verlichting
- Monitoring en alarmering

Tijdens de realisatie van het werk dienen bestaande objecten in de directe nabijheid niet dusdanig te worden gewijzigd dat er sprake van zou kunnen zijn dat de sociale veiligheid afneemt. Als voorbeeld hierbij wordt gemeld dat de openbare verlichting in en om het object niet gewijzigd mag worden omdat dit bij de gebruikers mogelijk leidt tot de beleving van een toename van een onveilige omgeving.

RWS richtlijnen:

- Rand voorwaardelijk geldt het CPTED concept (Crime Prevention Through Environmental Design). CPTED staat voor een goed ontwerp en een effectief gebruik en beheer van de gebouwde omgeving teneinde criminaliteit terug te dringen inclusief de angst daarvoor en te werken aan een kwalitatief betere samenleving;
- Handreiking Sociale Veiligheid (WW-RWS nr. 1603);
- Vormgeving en Ruimtelijke Kwaliteit in relatie tot Sociale Veiligheid en Security (WW-RWS nr. 1624).

Top risico Sociale veiligheid:

- **Werken op/ nabij langzaam verkeersroute;**
- **Agressie en geweld (bedreigingen, fysiek geweld, onveilig gevoel rondom bouwplaats) door weggebruikers en andere omstanders.**
- **Werken op / nabij fietsroute.**
- **Slecht/ niet bereikbaar zijn van de omgeving**

3.12 Integrale beveiliging

Het selecteren, implementeren en periodiek evalueren van een samenhangend stelsel van beveiligingsmaatregelen van de organisatie, medewerkers, materieel, informatiesystemen, gebouwen en overige objecten op basis van risicomanagement.

A. Fysieke beveiliging

Omvat de bescherming van gebouwen, terreinen, middelen en goederen tegen dreigingen en incidentscenario's door menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit ervan kunnen aantasten.

- Handboek Security;

- Vormgeving en Ruimtelijke Kwaliteit in relatie tot Sociale Veiligheid en Security (WW-RWS nr. 1624).

Fysieke beveiliging is van toepassing op de kantoorwerklocatie Rijkswaterstaat Arnhem en de toekomstige gezamenlijke kantoorwerklocatie van Opdrachtgever en Opdrachtnemer. Daarnaast geldt dit ook voor het afzetten van het bouwterrein waar dit mogelijk is zodat onbevoegden niet op de bouwlocatie komen en bij materieel kunnen komen.

B. Informatiebeveiliging

Het proces van vaststellen van de vereiste betrouwbaarheid van informatiesystemen in termen van vertrouwelijkheid, beschikbaarheid en integriteit alsmede het treffen, onderhouden en controleren van een samenhangend pakket van bijbehorende maatregelen.

- Zorgvuldig omgang met vertrouwelijke documenten en informatie; zorgvuldig gebruik informatiesystemen;
- Informatiesystemen en industriële automatisering voldoen aan de eisen vanuit de relevante RWS-kaders (BIR, CSIR). Denk daarbij aan:
- Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst (VIR) 2007;
- VIR Bijzondere Informatie (VIRBI) 2013;
- BIR Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst;
- Cybersecurity Implementatie Richtlijn Objecten RWS (CSIR), beschikbaar op Intranet;
- Melding, registratie en rapportage van cybersecurity incidenten binnen projectteam Opdrachtgever;
- Bewaken, opvragen en kennisnemen van de maatregelen voor Cybersecurity in het Cybersecurity Beveiligingsplan.

Informatiebeveiliging is van toepassing op het project. CONNECT wordt als informatiemanagementsysteem gebruikt om documenten op te slaan.

C. Bescherming van persoonsgegevens

Waarborgen dat persoonsgegevens rechtmatig en rechtvaardig verwerkt worden: met een wettelijke grondslag en voor een vastgesteld doel, alléén wanneer dat strikt noodzakelijk is voor dat doel, en altijd goed beveiligd (zowel technisch als organisatorisch) tegen misbruik.

- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

D. Integriteit en Ongewenste Omgangsvormen

Het bevorderen van vertrouwen tussen werknemers onderling, werknemer en werkgever, en de buitenwereld.

- Arbowet;
- Ambtenarenwet;
- ARAR (Algemeen Rijksambtenaren reglement);
- IenM- gedragscode "Bewust Integer".

4 Afspraken

4.1 Gedeelde verantwoordelijkheid

Veiligheid is een kerntaak van Rijkswaterstaat en een speerpunt bij het Vaarwegen A WNZ team. Tijdens werkzaamheden dient de veiligheid van de omgeving gegarandeerd te worden. De verantwoordelijkheid voor veiligheid is een gedeelde verantwoordelijkheid, de opdrachtgever, de beheerder, en de opdrachtnemer zijn verantwoordelijk voor veiligheid.

Om te waarborgen dat wordt voldaan aan de geldende wet- en regelgeving, normen en overige eisen op het gebied van veiligheid en gezondheid, worden alle plannen waarin bijzondere veiligheids- en gezondheidsaspecten worden verwoord, voor uitgifte beoordeeld.

Omgevingscommunicatie

De omgevingscommunicatie heeft als doel een zichtbaar en herkenbaar Rijkswaterstaat neer te zetten en op uniforme wijze eenduidige informatie over Rijkswaterstaat, de Werkzaamheden en de daardoor veroorzaakte hinder te verstrekken. De omgevingscommunicatie richt zich onder andere op de volgende doelgroepen:

- Potentiële weg- en vaarweggebruikers;
- Omwonenden (bewoners, bedrijven, instellingen van aan- en omliggende wijken, dorpen en gemeenten);
- Belangengroepen.

Bouwcommunicatie

De bouwcommunicatie heeft als doel het afstemmen (onderling aanpassen van activiteiten of plannen) van de Werkzaamheden met de doelgroepen voor bouwcommunicatie en het informeren van weg- en vaarweggebruikers tijdens de Werkzaamheden).

Bouwcommunicatie richt zich onder andere op de volgende doelgroepen:

1. Daadwerkelijke gebruikers van de betreffende weg of vaarweg;
2. Bewoners en eigenaren van direct aanliggende percelen;
3. Bedrijven en instellingen van direct aanliggende percelen;
4. Hulpverleningsdiensten;
5. Gemeenten
6. Regionale omgevingsdiensten;
7. Provincies;
8. Waterschappen;
9. Weg- en vaarwegbeheerders
10. Aannemers

Voor bouwcommunicatie wordt gebruik gemaakt van onder andere de volgende communicatiemiddelen:

1. Bouwborden,
2. Vooraankondigingsborden, tekstwagens, mobiele DRIP's en informatieborden.

Een algemene eis is dat de voertaal in woord en schrift tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer de Nederlandse taal dient te zijn.

4.2 Organisatie rond incidentregistratie en –afhandeling

Het betreft hier meldingen t.a.v. ongevallen (met schade/letsel), bijna-ongevallen (leidt net niet tot schade/letsel), gevaarlijke situaties (reële mogelijkheid bestaat dat ongewenste gebeurtenis optreedt die leidt tot schade/letsel) en situaties met agressie en geweld (verbale/fysieke bedreiging of daadwerkelijk ondergaan van gewelddadige handelingen).

Deze meldingen dienen vanuit de burger en RWS-medewerkers direct gemeld te worden bij centraal meldpunt RWS (MIR via webformulier of 0800-8002). De opdrachtnemer (ON) dient het incident te melden bij het projectteam. Vanuit het projectteam dient dit incident vervolgens gemeld te worden bij het centrale meldpunt RWS. CM neemt de melding in ontvangst en informeert de TM. Door of namens de TM wordt de melding gemeld bij MIR.

Dit met als doel om incidenten op accurate wijze RWS-breed op te kunnen pakken, inzicht te hebben in de veiligheidsincidenten en te kunnen leren. Van de geregistreerde incidenten wordt een jaarlijkse analyse gemaakt t.b.v. evaluatie en verbetering

Waarom zou je incidenten melden?

Melden van incidenten is belangrijk, omdat we hiervan kunnen leren en om herhaling te voorkomen. Dat kan om iemand van jouw dienst/district gaan, maar ook om een collega, een (vaar)weggebruiker of een aannemer in een ander deel van RWS. Onveilige situaties die nog niet tot een echt incident hebben geleid, zijn ook belangrijk om te melden. Op die manier kan er ingegrepen worden om te voorkomen dat die situatie bij jou of elders tot een ongeval leidt. RWS wil graag een proactieve veiligheidscultuur zodat iedereen veilig zijn werk kan doen. Wanneer het melden van incidenten en het nemen van maatregelen een gewoonte is geworden, zijn we goed op weg!

4.2.1 *Calamiteitenmanagement*

Indien door schade, storing, gebrek of incident een calamiteit ontstaat of dreigt te ontstaan dan dient de ON dit onmiddellijk te melden bij het Vaarwegen WNZ A team. Daarnaast de borging te verzorgen door het object veilig te stellen. Het proces omtrent calamiteitenmanagement dient aan te sluiten bij het calamiteitenmanagement van de beheerder.

4.2.2 *(Bijna) ongevallen en incidentenregistratie*

Arbeidsincidenten en (bijna)ongevallen kunnen voorkomen en dienen onafhankelijk aan welke zijde deze gebeuren (OG, Ingenieursbureau, ON of omgeving), gemeld en geregistreerd te worden. Indien de dood, een ziekenhuisopname of blijvend letsel het gevolg van een ongeval is, dient dit door de werkgever ook aan de arbeidsinspectie te worden gemeld. De verantwoordelijkheid voor het melden van incidenten en afwijkende en onveilige situaties ligt bij "alle betrokken medewerkers en partijen!" Dat geldt voor alle incidenten en risico's langs de weg, op en nabij het water, op de werkvloer, etc. De meldingen worden bijgehouden ten behoeve van het contractmanagement. Voor medewerkers van de ON geldt een meldingsplicht voor alle (bijna) ongevallen en incidenten volgens de eisen die de Arbowet hieraan stelt en het onderhavige veiligheidsbeheerssysteem van de opdrachtnemer. Het contract eist dat incidenten en ongevallen worden gemeld aan OG.

4.2.3 *Bij ongevallen en incidenten*

Incidenten worden onmiddellijk gemeld bij ON V&G-coördinator. Daarnaast informeert ON Operationeel manager de ON Projectmanager en OG Contractmanager, Ferry de Waard (tel; 06-21587079 + ferry.de.waard@rws.nl : 09:00-17:00 uur). Verdere handelwijze conform (bijna)ongevallen en incidentenregistratie.

4.3 Communicatie bij incidenten

Het projectteam Vaarwegen A WNZ van RWS stelt samen met de Opdrachtnemer een communicatie schema vast, als onderdeel van het calamiteitenplan. Het calamiteitenplan wordt opgesteld door de Opdrachtnemer.

In het calamiteitenplan van het project wordt vastgelegd bij wie de opdrachtnemer meldt, en hoe het aansluit bij het generieke calamiteitenplan van het regionale onderdeel.

4.4 Incidenten- en ongevalsonderzoek

Elk ernstig arbeidsongeval en elk ongeval waarbij RWS mede-actor is dient te worden gemeld en onderzocht. Dit onderzoek vindt plaats door een team dat wordt samengesteld door RWS Water Verkeer en Leefomgeving, eventueel aangevuld met vertegenwoordigers van betrokken partijen, waaronder Opdrachtgever en Opdrachtnemer. De onderzoeken worden uitbesteed aan een gespecialiseerd bureau.

Onder een arbeidsongeval (dus meldingsplicht bij ISZW) kan worden verstaan dat iemand als gevolg van een ongeval op het werk blijvend letsel oploopt, in een ziekenhuis wordt opgenomen, of overlijdt.

De Opdrachtnemer dient zelf ook incidenten en bijna-ongevallen te onderzoeken en de lessons learned te delen met haar eigen organisatie en de Opdrachtgever.

Basisrisicofactoren

Per veiligheidsincident en bijna-ongeval dient de Opdrachtnemer een van de onderstaande basisrisicofactoren toe te kennen:

1. Materiaal en middelen
2. Ontwerp
3. Onderhoud
4. Procedures
5. Omgevingsfactoren
6. Orde en netheid
7. Strategische doelstellingen
8. Communicatie
9. Organisatie
10. Training/ opleiding
11. Beschermingsmiddelen

4.5 Actualisatie en detaillering van het integraal veiligheidsplan

Het IVP dient, gedurende de Realisatiefase, door de ON actueel gehouden te worden en waar nodig gedetailleerd.

4.6 Veiligheidscultuur

De volgende concrete acties worden ingezet ter bevordering van de veiligheidscultuur:

- Vanaf de overdrachtsbespreking de ambities en de risico's met de ON delen;
- In de overleggen van OG en met de ON veiligheid aan de orde stellen;
- In de voortgangsrapportages veiligheid als expliciet onderdeel meenemen;
- gezamenlijk met de ON onderzoek uitvoeren naar incidenten en bijna ongevallen;
- Met diverse communicatiemiddelen en uitingen het belang van veiligheid benadrukken.

5 Wijze van toezicht

Toezicht houden is een activiteit. Het is niet alleen corrigeren en sanctioneren, maar zeker ook complimenteren en waarderen. Zo voorkomen we versloffing van de veiligheidsregels. Er zijn verschillende methodes van toezicht. Deze worden in onderstaande paragrafen behandeld.

Er kunnen drie verschillende soorten toetsen worden uitgevoerd:

1. Systeemtoets
2. Procestoets
3. Producttoets

Hieronder wordt een korte toelichting gegeven wat de toetsen inhouden.

1. *Systeemtoets*

- Is de plan-do-check-act cirkel gesloten?
- Heeft het management bij de opdrachtnemer aantoonbaar de noodzakelijke aandacht voor veiligheid?
- Is een directielid van de opdrachtnemer verantwoordelijk voor veiligheid?
- Kan worden aangetoond dat deze verantwoordelijkheid ook tot acties leidt?

2. *Procestoets*

- Heeft de opdrachtnemer zijn proces voor veiligheidsmanagement beschreven?
- Worden op het project risicovolle veiligheidsdomeinen beheerst?
- Functioneert de veiligheidsorganisatie conform het eigen veiligheidsmanagementsysteem, oftewel handelt de opdrachtnemer conform zijn eigen procesbeschrijving?
- Worden de taken, procedures en beschermingsmaatregelen, die t.a.v. veiligheid zijn opgesteld, ook daadwerkelijk uitgevoerd?
- Vindt regelmatig monitoring en terugkoppeling plaats?

3. *Producttoets*

- Houdt opdrachtnemer veiligheidsrondes?
- Bij verbetermaatregelen: Monitor de uitvoering en de effectiviteit ervan.

5.1 Veiligheidsrondes

Naast de SCB toetsen worden Veiligheidsrondes uitgevoerd bij werkzaamheden als onaangekondigd of aangekondigd bezoek door veiligheidsdeskundigen om de veiligheidssituatie in brede zin op de werklocatie te beoordelen, verbeteringen te identificeren en het veiligheidsbewustzijn te vergroten. Van de veiligheidsrondes worden de positieve waarnemingen en verbeterpunten in een verslag vastgelegd en gedeeld met de Opdrachtnemer.

De volgende uitgangspunten gelden specifiek voor Veiligheidsrondes:

- Veiligheidsrondes worden uitgevoerd met gebruik van de voor de verschillende veiligheidsdomeinen van toepassing zijnde wet- en regelgeving en richtlijnen, zoals de Arbouw-checklijst en de CROW-richtlijnen 96a en 96b Verkeersmaatregelen.
- Planning op basis van een analyse van het risicodossier, maar risico-overwegingen in het IV-dossier kunnen ook aanleiding vormen voor een Veiligheidsronde.

- Uitkomsten worden gerapporteerd aan de Contractmanager en de Technisch Manager.

5.2 Safety walks

Tevens worden Safety Walks uitgevoerd. Een Safety Walk (SW) is een aangekondigd gezamenlijk bezoek van de Opdrachtgever en Opdrachtnemer aan de fysieke (project)locatie met de projectteamleden.

Met een Safety Walk wordt het belang van veiligheid en gezondheid uitgedragen doordat de leidinggevenden zichtbaar – voor alle werknemers – aandacht geven aan veiligheid. Een Safety Walk is een sterk signaal vanuit het management van hun betrokkenheid bij en het belang van veiligheid op de werkvloer.

De volgende uitgangspunten gelden specifiek voor Safety Walks:

- Safety Walks worden ingepland en gehouden op specifieke formele momenten.
- Aan de Safety Walk nemen de Opdrachtgever en Opdrachtnemer gezamenlijk deel.
- De Technisch Manager accordeert de opgestelde Safety Walk -rapportages.
- De Safety Walk wordt uitgevoerd conform de 'Instructie Safety Walk' van Rijkswaterstaat.
- Een rapport met observaties van de Safety Walk dient als uitgangspunt voor vervolgmaatregelen.

5.3 Veiligheidsrapportages Opdrachtgever

Veiligheidsrapportages zijn van belang bij het houden van toezicht om inzicht te hebben op welke onderdelen toezicht op gehouden moet worden.

5.3.1 Incidentmeldingen

Incidentmeldingen worden opgenomen in de veiligheidsrapportages. Het gaat hierbij om meldingen van incidenten, ongevallen en bijna-ongevallen.

5.3.2 Trendanalyse incidenten en (bijna-)ongevallen

Maandelijks wordt door de projectadviseur Integrale Veiligheid een trendanalyse uitgevoerd betreffende gemelde of waargenomen incidenten of gevaarlijke situaties (o.a. gebaseerd op rapportages Opdrachtnemer). Tevens worden aanbevelingen gedaan ter voorkoming van herhaling van incidenten en/of beperking van de gevolgen daarvan.

De trendanalyse wordt met alle IPM-rolhouders gedeeld.

5.3.3 T-rapportages

Doormiddel van T-rapportage wordt gerapporteerd over de voortgang van integrale veiligheid van het project. De projectadviseur Integrale Veiligheid levert via de technisch manager voorafgaand aan de T-rapportage informatie over de voortgang van integrale veiligheid. De IPM-rolhouders zijn verantwoordelijk voor de onder de eigen verantwoordelijkheid vallende veiligheidsaspecten en het aantoonbaar borgen daarvan in het project.

5.3.4 *Veiligheidsmonitor Projecten (VMP)*

VMP is een instrument, waarmee een projectteam door self assessment de eigen veiligheidsprestaties in kaart brengt. Daarmee is het een geschikt instrument voor projectsturing en stimuleert het projectteams om van zichzelf en elkaar te leren.

5.4 **Onderbreken en stilleggen werk**

Bij toezicht hoort ook de mogelijkheid tot het onderbreken en stilleggen van werkzaamheden. Wanneer een gevaarlijke situatie en/of een (bijna)ongeval wordt geconstateerd dan kunnen de werkzaamheden worden stopgezet.

6 Verantwoording van BTO keuzen

Rijkswaterstaat maakt veelvuldig gebruik van Opdrachtnemers. Hoewel onze Opdrachtnemers op veel gebieden bewust vrij worden gelaten om hun eigen werkwijze te bepalen, wordt vanuit Rijkswaterstaat toch ook een aantal eisen en randvoorwaarden meegegeven. Het is niet ondenkbaar dat sommige van deze eisen een veilige uitvoering van de Opdrachtnemer onder druk kunnen zetten. Wanneer dit het geval is, spreek je over bouwkundige, technische en organisatorische keuzes (BTO-keuzes). Het Arbobesluit verplicht Opdrachtgevers om dergelijke keuzes te verantwoorden. De verantwoording van de BTO-keuzes zijn vastgelegd in dit IVP.

Daarnaast wordt de reden van de keuze toegelicht en het restrisico in kaart gebracht. Zie onderstaande tabel:

Dilemma BTO-keuze	Betreft risico	BTO-keuze	Reden keuze	Beheersing restrisico
Wel/geen tijdspad, deadline opleggen.	Onvoldoende borging veiligheid wegens strakke deadline.	BTO-keuze: Geen deadline.	ON heeft ruim voldoende tijd gekregen om de werkzaamheden te voltooien.	Actuele planning van ON. Wekelijks aanpassen.
Het wel of niet combineren van werkzaamheden in een bepaalde tijdsperiode op één werklocatie.	Samenlooprisico's	BTO-keuze: Vanuit een goed georganiseerd systeem en een planning die leidend is, goedkeuring vereist.	In slots een werkbaar situatie creëren diverse werkzaamheden en handelingen gezamenlijk te volbrengen.	Veel focus op toezicht en handhaving, niet besparen op coördinerende werkzaamheden.
Het voorschrijven van technieken, materialen of werkwijzen voor de werkzaamheden.	Het stellen van eisen aan de uitvoeringswijze van een project kan de kans verhogen op ongevallen	BTO-keuze: Werkwijze niet voor te schrijven	Door een bepaalde werkwijze voor te schrijven ontnemen we de opdrachtnemer de keus voor een misschien wel een veiliger werkwijze of voor materialen die minder schadelijk zijn voor de gezondheid.	Het inzien van de werkplannen, RI&E/IVP bij de gekozen werkwijze.
Wel of geen volledige stremming bij functietesten.	Aanrijdingsgevaar	Als contracteis opgenomen om uitsluitend met een volledige stremming werkzaamheden behorend bij functietesten uit te voeren.	Één van de top risico's wordt hiermee afgedekt.	Bepaalde onderhouds-werkzaamheden in de buurt van passerend verkeer uitvoeren met gedeeltelijke stremming en verkeersmaatregelen volgens CROW96.

7 Opleiding en instructie

Als werkgever is Rijkswaterstaat verantwoordelijk voor de eigen medewerkers. Dat wil zeggen dat medewerkers voorzien moeten worden van de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen, instructie over het gebruik van de persoonlijke beschermingsmiddelen en voorgelicht moeten worden over het risico dat zij op de bouwplaats lopen.

E-learning Integrale Veiligheid

Alle projectmedewerkers van Rijkswaterstaat hebben de e-learning Integrale Veiligheid gevolgd op het Leerportaal van I&W.

VCA-VOL

Alle projectmedewerkers van Rijkswaterstaat die regelmatig op de bouwplaats komen zijn VCA-Voor Operationeel Leidinggevende (VCA VOL) gecertificeerd.

Generieke Poortinstructie Infra

Alle medewerkers dienen de GPI Infra te hebben gevolgd. De GPI is sinds 1 april 2019 verplicht. Vanaf die datum moeten alle medewerkers van (hoofd)aannemers, onderaannemers, uitzendkrachten, toeleveranciers die werkzaamheden verrichten op de bouwplaats (na het passeren van het veiligheidsinstructiebord) bij alle projecten hun GPI hebben gehaald om toegang te krijgen tot de bouwplaats. Aan de poort wordt gecontroleerd of een medewerker in het bezit is van het certificaat van de vereiste GPI (B&U, Infra of Installatie). Het GPI-certificaat is 1 jaar geldig.

Bijlage A Definities

Algemene definities	
Veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's die kunnen leiden tot letsel of economische of milieuschade.
Integrale veiligheid	Alle veiligheidsdomeinen van een systeem in samenhang beschouwd, gedurende de volledige lifecycle van een object of een netwerkschakel.
Risico	Een risico is een onzekere toekomstige gebeurtenis met negatieve consequenties, op het gebied van persoonlijk leed, economische en milieuschade en imagoschade. Onder veiligheidsrisico's worden met name de eerste twee verstaan. Een risico wordt veelal beschreven als product van kans van optreden en gevolg.
Beheersen van Risico's	Indien het risico niet kan worden weggenomen dient het op een voor RWS acceptabel niveau te worden gebracht. Acceptabel is een op basis van de risicomatrix afgewogen risico. Het restrisico moet expliciet afgewogen cf kader VM

Definities veiligheidsdomeinen	
NB Onderstaande veiligheidsdomeinen zijn van toepassing gedurende alle levensfasen van een object (kunstwerk, (vaar)wegvak, machine, installatie, etc.)	
Arbeidsveiligheid	Het wegnemen van en/of het preventief beheersen van risico's bij de uitvoering van werkzaamheden door medewerkers van Rijkswaterstaat en door diegenen die voor RWS werken.
Verkeersveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers op de weg.
Nautische veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen risico's voor verkeersdeelnemers op de vaarweg en op zee.
Waterveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van overstromen, wateroverlast en waterschaarste.
Externe veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van incidenten met gevaarlijke stoffen langs transportroutes (weg, water, spoor, buisleiding) of stationaire installatie.
Machineveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van machines.
Elektrische veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van elektrische installaties.
Tunnelveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers in tunnels.
Constructieve veiligheid	Het wegnemen van en (proactief) beschermen tegen risico's van bezwijken van een constructie.
Sociale veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor medewerkers van RWS en gebruikers van onze voorzieningen tegen gevaar dat veroorzaakt wordt door of dreigt van de kant van menselijk handelen in de openbare ruimte.
Brandveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van brand.
Integrale beveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.

Definities binnen Integrale beveiliging	
Fysieke beveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van fysiek menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.
Informatiebeveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag in de vorm van indringing in de informatiesystemen (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.
Bescherming persoonsgegevens	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van onrechtmatig en/of onrechtvaardig gebruik van persoonsgegevens.

Bijlage B Ontwerp RI&E

Deze bijlage bevat de concrete risico's verbonden aan werkzaamheden binnen de projectscope, te weten objectspecifieke risico's en samenlooprisico's. Deze vormen de basis voor de maatregelen, afspraken en wijze van toezicht zoals beschreven in dit IVP.

- *VOBO2-WNZA-RIE-17012019 (*.xism)*